

Pokání a odpuštění

Texty na tento týden

Iz 61,10; Oz 6; Sk 3,18.19; Ex 34,1–10; Ř 6,23; Mt 22,1–14

Základní verš

„Říkáme-li, že jsme bez hříchu, klameme sami sebe a pravda v nás není. Jestliže vyznáváme své hříchy, on je tak věrný a spravedlivý, že nám hříchy odpouští a očisťuje nás od každé nepravosti.“ (1J 1,8.9)

Izraelcům, kteří tábořili pod oblačným sloupem, se zaslíbená země zdála tak vzdálená. Mojžíš vystoupil do neproniknutelného oblaku, který už několik dní zahaloval vrch. Dlouho se však nevracel (Ex 24) a lidé v táboře dospěli k závěru, že se jejich vůdci něco stalo – možná dokonce zahynul ve spalujícím ohni „na vrcholku hory“ (Ex 24,17). Neklidný dav ovládly pochybnosti i netrpělivost. Všichni se chtěli co nejdříve vydat na cestu do země oplývající mlékem a medem. Ještě před několika dny lid uzavřel s Hospodinem smlouvu, že ho budou poslouchat. Nyní však ti samí lidé zatoužili po viditelném „obrazu“ tohoto Boha, který by mohli uctívat. Shromáždili se proto kolem Áronova stanu a požadovali, aby jim vytvořil „boha“, který by je vedl (Ex 32,1). Áron, který se obával o vlastní bezpečnost, souhlasil. V Ex 32–34 čteme, jak se tento smutný příběh dále odvíjí.

Tento příběh je jen jedním z biblických příběhů, které nás učí o pokání a odpuštění. Právě tomuto tématu se budeme tento týden věnovat. Při studiu jednotlivých částí mějte na paměti úvodní text (1J 1,8.9). Ano, hřešíme, ale díky kříži a plánu spasení je odpuštění vždy k dispozici pro každého vyznávajícího a kajícího se hříšníka.

Osnova lekce

Při studiu této lekce se zaměříme na proces pokání a Božího odpuštění jako na základ obnovy a „restartu“ našeho vztahu s Bohem a našeho duchovního života.

- L 10,40–42: Každodenní shon, který nás vzdaluje od Boha (neděle)
- Oz 6,1–5: Boží volání k návratu a vnitřnímu uzdravení (pondělí)
- Sk 3,18–20: Pokání jako základ duchovního oživení (úterý)
- Ex 34,5–7: Ujistižení o Boží ochotě odpustit nám (středa)
- Mt 22,1–14: Podobenství o Bohu, který dokáže proměnit náš život (čtvrtek)

KAŽDODENNÍ SHON

⁴⁰Ale Marta měla plno práce, aby ho obsloužila. Přišla k němu a řekla: „Pane, nezáleží ti na tom, že mne má sestra nechala sloužit samotnou? Řekni jí přece, ať mi pomůže!“⁴¹Pán jí odpověděl: „Marto, Marto, děláš si starosti a trápíš se pro mnoho věcí.⁴²Jen jednoho je třeba. Marie volila dobře; vybrala si to, oč nepřijde.“ (L 10,40–42)

Osobní studium

Byl to velmi rušný týden. Přestože věděla, že do začátku soboty toho musí ještě hodně stihnout, zdálo se, že naléhavé povinnosti převážily nad tím, co bylo skutečně důležité. A tak než se nadála, slunce zapadlo. Rodina si v pátek večer pochutnala na výborném jídle a na začátek soboty měli společnou bohoslužbu.

Když však přišlo sobotní ráno a ona se probudila brzy, nemohla si nevšimnout špinavé koupelny, kterou se rozhodla uklidit. Pak zjistila, že její malý syn počůral postel, a tak hodila jeho povlečení do pračky k ostatnímu prádlu. Když připravovala snídani pro svou rodinu, uvědomila si, že zapomněla nachystat sobotní koláč, a proto rychle zamíchala těsto na banánový chléb a dala ho péct. Vtom si všimla, že manželova košile do sboru zůstala nevyžehlená, a tak se do toho pustila. Potom poskládala nějaké oblečení a vynesla smetí.

A pak jí to napadlo: Je sobota – den, který miluji víc než kterýkoli jiný! A přesto jsem tady, dělám všechny tyto práce a dovoluji, aby mě tyto činnosti odváděly od skutečné podstaty soboty, kterou je prožívat Boží blízkost.

Hned si začala omlouvat své jednání – vždyť to všechno bylo potřeba udělat. Opravdu? Uvědomila si, že se chová jako Marta, která „měla plno práce, aby ho obsloužila“ (L 10,40). V mysli jí zazněla Ježíšova slova: „Marto, Marto, děláš si starosti a trápíš se pro mnoho věcí. Jen jednoho je třeba. Marie volila dobře; vybrala si to, oč nepřijde“ (L 10,41.42). Vybrala si dobře: sedět u Ježíšových nohou z hluboké lásky k němu – nejen v sobotu, ale každý den. To si ona dnes ráno nevybrala.

Milovala Boha, ale snadno zapomněla, že sobotu dostala jako „dar v čase“, aby se prostřednictvím tohoto daru posiloval jejich vztah. Stála v kuchyni a po tváři jí tekly slzy.

Cílem tohoto příkladu není zaměřit se na to, co bychom měli nebo neměli dělat v sobotu. Jde spíše o připomínku toho, jak důležité je uvědomit si, co všechno oslabuje nebo narušuje náš vztah s Bohem. Když naše srdce cítí bolest z hříchu a odloučení a my voláme k Bohu, Ježíš je velmi blízko (Ž 53,3). Ve svých krví potřísněných rukou drží bílé roucho. Vidí naše slzy pokání a sundává nám špinavé šaty. Potom nás obleče do čistého roucha spravedlnosti. Kristova čistota přikrývá náš hřích – zcela a dokonale. Můžeme si vyprat roucho v jeho krvi (Zj 7,14).

Aplikace

Jak texty Iz 64,5; Za 3,4 a Iz 61,10 zjevují důležitou pravdu o Kristově spravedlnosti? Proč se musíme stále s důvěrou držet toho, co je zde zaslíbeno?

KDYŽ NÁS VYBÍZÍ DUCH SVATÝ

¹„Pojďte, vraťme se k Hospodinu, on nás rozsápal a také zhojí, zranil nás a také obváže. ²Po dvou dnech nám vrátí život, třetího dne nám dá povstat a my před ním budeme žít. ³Poznávejme Hospodina, usilujme ho poznat. Jako jitřenka, tak jistě on vyjde. Přejde k nám jako přivaly dešťů a jako jarní déšť, jenž svažuje zemi.“ ⁴Co mám s tebou dělat, Efrajime? Co mám s tebou dělat, Judo? Vaše zbožnost je jak jitřní obláček, jako rosa, která hned po ránu mizí. ⁵Proto jsem je otesával skrze proroky, ubíjel jsem je výroky svých úst; z mých soudů nad tebou ti vzejde světlo. (Oz 6,1-5)

Osobní studium

Když přemýšlel o propasti, která vznikla mezi ním a jeho manželkou, uvědomil si, že udělal mnoho chyb. Byl nelaskavý a tvrdý a řekl věci, kterých litoval. Pak ho však napadlo: Nezasloužila si to alespoň trochu?

Je vám takový myšlenkový proces povědomý? Je snadné přejít od pocitu lítosti k omlouvání vlastních myšlenek a skutků. Není snadné říct jednoduché: „Promiň...“, když jsme udělali něco špatného, přesto je to pro obnovu nebo posílení jakéhokoli vztahu zásadní.

Totéž platí i pro náš vztah s Bohem. Duch svatý nás často upozorňuje na hříchy, kterých jsme se dopustili. Jeho napomenutí námi někdy otřesou a pohnou našim srdcem. Můžeme však být v pokušení potlačit jeho tichý a jemný hlas. Je pro nás přirozené snažit se omluvit vlastní hříšné a nesprávné jednání. Podle Ježíše má Duch svatý ukázat „světu, v čem je hřích“ (J 16,7.8). Je to od Boha velmi důležitý dar (L 11,13), protože potřebujeme napravit odcizení, které vzniklo v našem vztahu k Bohu.

Přečti si 6. kapitolu knihy proroka Ozeáše. Jak Bůh popisuje sám sebe, když vyzývá k pokání?

Zamysli se nad rolí Ducha svatého v procesu našeho opětovného naroubování na vinný kmen (J 15,4).

„Často se trápíme tím, že jsme si špatným jednáním způsobili nějaké nepřijemnosti. To však není pokání. Skutečná lítost nad hříchem je výsledkem působení Ducha svatého. On nám odhaluje naši nevděčnost, kterou znevažujeme a zarmucujeme Spasitele, vede nás k pokání a ke kříži. Každý hřích Ježíše znovu zraňuje. Vzhlédneme-li ke Spasiteli, kterému jsme způsobili bolest, budeme litovat hříchů, pro které trpěl. Taková lítost potom vede k odmítnutí hříchu.“ (DA 300; TV 188.189)

Pravdou je, že nemůžeme růst ve svém vztahu s Bohem, když mezi námi a ním stojí hřích, pro který jsme se sami rozhodli a kterého se držíme. Nemůžeme být dokonalí, ale můžeme – a měli bychom – činit pokání ze svých hříchů, když nás na ně Duch svatý upozorní (Ef 4,30).

Aplikace

Kdy jsi naposledy slyšel napomenutí nebo výzvu k pokání? Jak jsi reagoval? Věnuj dnes čas modlitbě a pros Boha, aby tento týden obměkčil tvé srdce a otevřel ti uši pro jeho hlas, kterým k tobě bude promlouvat prostřednictvím svého Slova.

SKUTEČNÉ POKÁNÍ

¹⁸Bůh však tímto způsobem vyplnil, co předem ohlásil ústy všech proroků, že jeho Mesiáš bude trpět. ¹⁹Proto činite pokání a obraťte se, aby byly smazány vaše hříchy ²⁰a přišel čas Hospodinův, čas odpočinutí, kdy pošle Ježíše, Mesiáše, kterého vám určil. (Sk 3,18–20)

Osobní studium

Svět kolem nás neustále mluví o nezávislosti, uspokojování vlastních potřeb a prosazování vlastního já. To vše je opakem Božího pozvání ke službě a mírnosti (Mt 5,5; B21). Je zajímavé, že první slova v Bibli, která vyslovují Jan Křtitel a Ježíš Kristus, jsou si velmi podobná. Jan Křtitel v judské poušti kázal: „Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království nebeské“ (Mt 3,1.2). Po Janově uvěznění Ježíš říká: „Naplnil se čas a přiblížilo se království Boží. Čiňte pokání a věřte evangelium“ (Mk 1,14.15; viz také L 24,46.47). Ježíš i Jan adresovali svým posluchačům výzvu k pokání, protože „se přiblížilo království nebeské“. Mohlo by být toto poselství stejně aktuální i pro nás dnes?

Proč je pokání v procesu duchovního růstu tak důležité? Jak rozumíš výrazu „čas odpočinutí“ (Sk 3,18–20)?

Boží dobrota, shovívavost a dobrotivost nás vedou k pokání (Ř 2,4). Pokání zahrnuje dva kroky: (1) upřímný zármutek nad vlastními hříchy a (2) upřímné rozhodnutí hřích opustit. V Bibli je pokání téměř vždy

spojeno s odpuštěním. Když je naše pokání upřímné, Bůh nám odpouští. Je to jednoduché (1J 1,9; Zj 3,19). „Pán neotálí splnit svá zaslíbení, jak si to někteří vykládají, nýbrž má s námi trpělivost, protože si nepřeje, aby někdo zahynul, ale chce, aby všichni dospěli k pokání“ (2Pt 3,9). Když se připravujeme na druhý příchod, Bůh nám dává čas na nápravu vztahu s ním.

Ježíš trpěl, zemřel a vstal z mrtvých, aby jeho milost mohla v našem životě udělat zázrak – činíme-li pokání. Na rozdíl od světa, který často tvrdí, že je s námi všechno v pořádku, nás Bůh vyzývá, abychom se k němu obrátili v pokání a s vírou (Sk 20,21) a zcela se svěřili do jeho rukou. Jen tak může prořezávat a krásně formovat náš charakter ke své podobě, abychom o něm vydávali svědectví (J 15,2.8). Potom rosteme a přinášíme ovoce, které je důsledkem našeho pokání (Mt 3,8).

„Pokání, které nepřináší změnu, není pravé. Kristova spravedlnost není rouchem k zakrytí nevyznaného a stále pokračujícího hříchu. Je to životní zásada, která přetváří povahu a ovládá jednání.“ (DA 555.556; TV 352)

Aplikace

Pokání vede k životu (Sk 11,18) a je důležitou součástí růstu ve vztahu s Bohem. Který krok je pro tebe nejnáročnější v procesu odevzdání, pokání a dovolení Bohu, aby tě formoval?

DOSTATEČNÁ MILOST

⁵Tu sestoupil Hospodin v oblaku. Mojžíš tam zůstal stát s ním a vzýval Hospodinovo jméno.

⁶Když Hospodin kolem něho přecházel, zavolal: „Hospodin, Hospodin! Bůh plný slitování a milostivý, shovívavý, nejvyšší milosrdný a věrný, který osvědčuje milosrdenství tisícům pokolení, který odpouští vinu, přestoupení a hříchy; avšak viníka nenechává bez trestu, stíhá vinu otců na synech i na vnucích do třetího a čtvrtého pokolení.“ (Ex 34,5-7)

Osobní studium

Když cítíme tíhu svého hříchu a dovolíme Duchu svatému, aby nás vedl pod kříž, měli bychom prosit Boha o odpuštění s vědomím, že „Hospodin je slitovný a milostivý, shovívavý, nejvyšší milosrdný“ (Ž 103,8). Stejná slova o sobě řekl i samotný Bůh (Ex 34,6) poté, co ho jeho vyvolený národ zarmoutil svým jednáním.

Jakou klíčovou pravdu o Bohu a odpuštění nacházíme v textu Ex 34,1-10?

Hospodin se představuje jako „plný slitování a milostivý, shovívavý, nejvyšší milosrdný a věrný“. Právě proto Ježíš zemřel na kříži – aby se náš vztah s Bohem mohl napravit.

Ježíš – který v nás a pro nás působí prostřednictvím Ducha svatého ještě předtím, než k němu voláme – vidí tíhu hříchu, která nás ničí. Když jsme ochotni uznat a vyznat svůj hřích (slovy „Bože, slituj se nade mnou hříšným“; L 18,13), Ježíš nás této tíhy zbavuje. Když se rozhodneme přijít k Ježíši, on už stojí v naší blízkosti. Je to totiž on, kdo nás hledá jako Dobrý pastýř, který stojí u dveří a klepe (Zj 3,20).

Právě na Golgotě z nás snímá naše hříchy. Nenechávejme si odstup od kříže, nedívejme se na Boha z dálky. Běžme k Ježíši a vyměňme své hříchy a břemena za jeho spravedlnost (Za 3,4).

Aplikace

Pozorně si přečti následující verše. Vlastními slovy se pokus vyjádřit, co tyto texty říkají o Boží milosti k tobě:

„Mzdou hříchu je smrt, ale darem Boží milosti je život věčný v Kristu Ježíši, našem Pánu“ (Ř 6,23).

„K tomu navíc přistoupil zákon, aby se provinění rozmohlo. A kde se rozmohl hřích, tam se ještě mnohem více rozhojnila milost, aby tak jako vládl hřích a přinášel smrt, vládla ospravedlněním milost a přinášela věčný život skrze Ježíše Krista, našeho Pána“ (Ř 5,20.21).

„Bůh však prokazuje svou lásku k nám tím, že Kristus za nás zemřel, když jsme ještě byli hříšní“ (Ř 5,8).

NEJVZÁCNĚJŠÍ ODĚV

¹⁰Služebníci vyšli na cesty a shromáždili všechny, které našli, zlé i dobré; a svatební síň se naplnila stolovníky. ¹¹Když král vstoupil mezi stolovníky, spatřil tam člověka, který nebyl oblečen na svatbu. ¹²Řekl mu: „Příteli, jak ses sem dostal, když nejsi oblečen na svatbu?“ On se nezmohl ani na slovo. ¹³Tu řekl král sloužícím: „Svažte mu ruce i nohy a uvrhněte ho ven do temnot; tam bude pláč a skřipění zubů.“ ¹⁴Neboť mnozí jsou pozváni, ale málokdo bude vybrán. (Mt 22,10–14)

Osobní studium

„Šaty dělají člověka.“ Drahým značkovým oblečením bohatí lidé až příliš často dávají na obdiv svůj status. V nebi však takové vnější projevy pomínou a jedinou hodnotou budou vztahy (Mt 6,19–21). Měli bychom být „zahaleni“ do Ježíše a jeho dokonalého roucha spravedlnosti.

Přečti si podobenství o svatbě králova syna (Mt 22,1–14), jehož prostřednictvím Ježíš vysvětlil myšlenku roucha spravedlnosti. Jaké poselství nacházíš v tomto podobenství pro sebe?

Ježíš nazval muže bez roucha „přítelem“. Muž na Ježíšovu otázku nereagoval, ačkoli je zřejmé, že mezi nimi byl určitý vztah. Musel vědět o nabídce svatebního oblečení, ale rozhodl se, že si ho neobleče. Ježíšova povaha je dokonalá a bezúhonná – a jako dar ji nabízí i nám. Můžeme si obléknout „zářivě čistý kment“ (Zj 19,8), který je „bez poskvrny, vrásky a čehokoli podobného“ (Ef 5,27).

Bílé roucho je „Kristova spravedlnost, jeho neposkvrněná povaha, kterou ví-

rou získávají všichni, kdo přijmou Krista za svého osobního Spasitele.“ (COL 310; PM 159)

Před pádem do hříchu byli Adam a Eva „oblečeni“ do světla. Po pádu do hříchu si uvědomili svou nahotu a zhotovili si oblečení z fíkových listů (Gn 3,7) a Bůh jim později připravil oděv z kůže. Textu můžeme rozumět tak, že muselo zemřít zvíře, aby jej mohl zhotovit. Jedná se vlastně o přinesení oběti. Podobně je to i s rouchem spravedlnosti. Když si ho „oblékáme“, přijímáme vlastně Kristovu oběť za nás. „Nazí a zahanbení se pokusili nahradit nebeský oděv fíkovým listím. [...] Člověk nemůže vlastním úsilím nahradit ztracené roucho nevinnosti. Oděv z fíkových listů nebo hříchem ušpiněný šat nemohou nosit lidé, kteří zasednou s Kristem a anděly k Beránkově večeři.

V Boží přítomnosti můžeme obstát pouze v rouchu, které pro nás připravil Kristus. Každého, kdo činí pokání a věří, přikryje Ježíš Kristus rouchem své spravedlnosti.“ (COL 311; PM 159)

Aplikace

Každý den bychom měli přijímat Ježíšovo „roucho spravedlnosti“. Jak tomu rozumíš? Jak to máme dělat?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

K popisu našeho duchovního stavu Bible často používá metafory z oblasti zemědělství. Verš Oz 10,12 je jedním z příkladů, který vystihuje podstatu toho, čemu jsme se tento týden věnovali: „Rozsívte si pro spravedlnost, sklízíte pro milosrdenství, zorejte svůj úhor. Je čas dotázat se Hospodina. Až přijde, svlaží vás spravedlností.“

Sejeme, sklízíme, snažíme se zúrodnovat půdu a toužíme, aby se k nám Bůh přiblížil. Půda našich srdcí musí být připravena na déšť Ducha svatého. Bůh do nás může vložit touhu, připravit půdu, ale vztah s Bohem je založen na spolupráci s ním (viz Fp 2,12.13). Potřebujeme se k němu obrátit, natáhnout ruku a pevně se ho držet. Potom on v nás vykoná zbytek.

Skvělý příklad toho, co znamená držet se Boha, nacházíme v těchto verších: „Na vlastní oči jste viděli, co Hospodin učinil kvůli Baal-peórovi, že každého muže, který chodil za Baal-peórem, Hospodin, tvůj Bůh, vyhladil z tvého středu. Ale vy, kteří jste se přimkli k Hospodinu, svému Bohu, jste do dnes všichni živi“ (Dt 4,3.4).

Otázky k rozhovoru

1. „A nevydej nás v pokušení, ale vysvobod' nás od zlého“ (Mt 6,13). Ježíš své následovníky učil, jak se modlit. Řídíte se tímto příkladem ve svých každodenních modlitbách? Jak často prosíte o ochranu před pokušením a hříchem?
2. Jak byste nevěřícímu nebo nově věřícímu vysvětlili, jak vzácný dar jsme dostali v Kristově rouchu spravedlnosti?
3. Jak souvisí Kristovo roucho spravedlnosti s poselstvím svatyně, které ukazuje na Boha, jenž odpouští a očisťuje kajícího se hříšníka? Jak rozumíte kráse a bohatství tohoto poselství?

Shrnutí

Klíčovou součástí živého vztahu s Bohem je uvědomění si vlastních hříchů v reakci na napomínání Ducha svatého a odevzdání se Bohu v pokání. Vědomí, že nám bylo plně odpuštěno a že jsme přikryti Ježíšovým rouchem spravedlnosti, je pro každého člověka hluboce proměňující zkušeností. Cítíme, jak z nás padá tíha hříchu, a zároveň začínáme naplno vnímat Boží lásku, která nás obklopuje. Tuto lásku zakoušíme tím silněji, čím blíže jsme Bohu. Náš vztah s ním se tak prohlubuje, duchovně sílíme a celá naše bytost touží Boha milovat.